

Nr 215.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag för budgetåret 1944/45 till yrkesundervisningen; given Stockholms slott den 3 mars 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gösta Bagge.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och handelsdepartementen anför härefter chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Bagge, följande.

Under punkterna 210, 220 och 223 i 1944 års åttonde huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1944/45

dels till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar ett förslagsanslag av 228 000 kronor;

dels till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader ett förslagsanslag av 35 000 kronor;

dels till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till inrättande av centrala verkstadsskolor m. m. ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor;

dels till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

dels till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom ett förslagsanslag av 500 000 kronor;

dels till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till inrättande av flygmekanikeravdelningar ett förslagsanslag av 800 000 kronor;

dels till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid centrala verkstadsskolor ett förslagsanslag av 600 000 kronor;

dels ock till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

Sedan beredningen av dessa anslagsfrågor numera avslutats, anhåller jag att få ånyo anmäla dem.

1. Förslagsanslaget till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar.

I anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1943: 232 framlagda förslag fattade 1943 års riksdag beslut (skrivelsen nr 414) om inrättande av en särskild överstyrelse för yrkesutbildning. Det nya ämbetsverket, som huvudsakligen bildats genom utbrytande av yrkesskolavdelningen inom skolöverstyrelsen och som trätt i full verksamhet den 1 januari 1944, omfattar en styrelse, bestående av ordförande och tolv ledamöter, samt ett kansli, uppdelat på tre byråer (SFS 1943: 963). Personalförteckningen för överstyrelsen och överstyrelsens avlöningsstat, vilka huvudsakligen avse första halvåret 1944, finnas införda på sid. 581 i statsliggaren. Anslaget till avlöningar vid överstyrelsen är uppfört med 136 000 kronor.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt, att avlöningsanslaget måtte för nästa budgetår uppföras med 245 000 kronor, att disponeras på följande sätt:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	116 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	7 000
3. Arvoden och ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i>	»	15 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	78 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	29 000

Summa kronor 245 000.

Överstyrelsen har inledningsvis beträffande anslagsberäkningen anfört bland annat följande.

Det får anses ligga i sakens natur att överstyrelsens personalbehov under budgetåret 1944/45 icke kan redan nu överblickas med önskvärd grad av säkerhet. De överväganden, som överstyrelsen hittills varit i tillfälle att göra beträffande arbetsuppgifternas sannolika omfattning, ha givit vid handen, att den personal, som överstyrelsen förfogar över för innevarande budgetår, synes vara tillmätt i knappaste laget för att möjliggöra en både snabb och ingående behandling av ärendena. Härtill kommer att överstyrelsen, under den korta tid den fungerat, tillagts arbetsuppgifter, till vilka hänsyn icke kunnat tagas vid bestämmandet av personalbeståndets storlek.

Genom beslut den 12 november 1943 har Kungl. Maj:t uppdragit åt överstyrelsen att verkställa viss utredning rörande den yrkesutbildning och omskolning av arbetskraft, som kan väntas bli aktuell efter ett vapenstillestånd. För utförandet av denna utredning har Kungl. Maj:t den 3 december 1943 medgivit överstyrelsen att anställa erforderlig personal. Detta utredningsarbete är avsett att bedrivas med stor skyndsamtighet. Man kan visserligen icke med säkerhet påräkna, att arbetet avslutas före budgetårets utgång, men överstyrelsen har dock icke ansett sig böra i det följande beräkna medel för detta ändamål för budgetåret 1944/45.

Vid en eventuell verkställighet av så planlagda åtgärder uppkommer sannolikt för överstyrelsens del ett betydande medelsbehov såväl för den centrala administrationen som för lokala åtgärder. För det förstnämnda slaget av utgifter torde medel böra ställas till förfogande genom förstärkning av överstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag. Vad åter beträffar kostnaderna för de lokala verkställighetsåtgärderna, torde i sinom tid böra upptagas till övervägande, huruvida dessa skola bestridas ur de olika anslagen till yrkesundervisningen eller ur särskilt för ändamålet på beredskapsstat anvisat anslag eller ock ur anslaget till arbetsmarknadsreglerande åtgärder under femte huvudtiteln. Överstyrelsen anser sig emellertid icke för närvarande böra föreslå Kungl. Maj:t någon åtgärd i detta hänseende.

Sedan överstyrelsen för yrkesutbildning inrättats, synes otvivelaktigt på åtskilliga håll intresset för utökade yrkesutbildningsmöjligheter ha stegrats. Från olika sammanslutningar ha redan inför överstyrelsen väckts frågor av stor räckvidd beträffande yrkesundervisningen, som behöva utredas och som redan därigenom komma att medföra ökad arbetsbörda för överstyrelsen. Någon direkt hänsyn härtill har överstyrelsen emellertid icke ansett sig kunna taga vid beräkning av medelsbehovet.

Jag övergår nu till överstyrelsens beräkning av de särskilda anslagsposterna.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän. För innevarande budgetår har riksdagen till detta ändamål anvisat 67 500 kronor. Detta belopp avser emellertid, fränsett vissa tjänstemän i ledande ställning, endast budgetårets senare hälft. För helt budgetår skulle medelsbehovet med utgångspunkt från beräkningen i propositionen 1943: 232 (sid. 64) och efter korrigeringsmed hänsyn till det av riksdagen beslutade utbytet av en föreslagen ordinarie notarietjänst mot en amanuensbefattning i lönegrad Eo 18 ha uppgått till 106 000 kronor. Den av överstyrelsen nu föreslagna höjningen av

ifrågavarande anslagspost med ytterligare (116 000 — 106 000 =) 10 000 kronor betingas av ett utav överstyrelsen nu framställt förslag om inrättande av en förste byråingenjörstjänst i lönegrad A 26, avsedd att placeras på överstyrelsens andra byrå.

I anledning av detta förslag vill jag erinra, att verkstadsskolutredningen i sitt förslag om inrättande av en överstyrelse för yrkesutbildning för ifrågavarande byrås del räknade med ett behov av två byråingenjörstjänster, en i 24 och en i 21 lönegraden. Behovet av förstnämnda befattning borde enligt utredningen tillgodoses genom överflyttning från kommerskollegium av en tjänst som teknisk konsulent i 24 lönegraden. Vid ärendets remissbehandling framställde emellertid allmänna civilförvaltningens lönenämnd av överstyrelsen nu förordad förslag om bibehållande hos kommerskollegium av konsulentbefattningen och inrättande av en ny tjänst hos överstyrelsen i 26 lönegraden. I propositionen 1943: 232 togs icke slutlig ställning till ifrågavarande spørsmål. Det förutsattes, att överstyrelsen och kommerskollegium i samband med sina anslagsäskanden för budgetåret 1944/45 skulle förebbringa närmare utredning rörande denna fråga och framställa förslag till dess lösning. I avvaktan härpå ansågos ärenden rörande främjande av lärlingsutbildning m. m., vilka ärenden avsetts skola överflyttas till överstyrelsen, kunna under innevarande budgetår kvarligga hos kommerskollegium. I detta sammanhang förordades dock, att den av verkstadsskolutredningen föreslagna ordinarie byråingenjörstjänsten i 21 lönegraden skulle ersättas med en befattning som extra ordinarie förste byråingenjör i 24 lönegraden, motsvarande en inom skolöverstyrelsen år 1941 inrättad extra ordinarie förste byråingenjörstjänst i sistnämnda lönegrad. Riksdagen lämnade vad sålunda föreslagits utan erinran.

Överstyrelsen har nu till stöd för sitt förslag om inrättande av en ordinarie förste byråingenjörstjänst i 26 lönegraden anfört följande.

Sedan överläggningar ägt rum mellan kommerskollegium och överstyrelsens chef, har kommerskollegium i sin medelsframställning för budgetåret 1944/45 i samförstånd med överstyrelsen föreslagit, att den tekniske konsulenten skall kvarbliva hos kollegium. Detta är emellertid icke avsett att innebära någon förändring i fråga om överflyttande till överstyrelsen av honom nu åliggande arbetsuppgifter rörande främjande av lärlingsutbildning m. m. Med hänsyn härtill erfordras inrättande av en förste byråingenjörstjänst hos överstyrelsen. Bland de arbetsuppgifter, som komma att åvila denne byråingenjör, må särskilt framhållas frågor rörande yrkesutbildning inom näringslivet, ett arbetsområde som bör ägnas stor uppmärksamhet. Det torde till och med bli en av överstyrelsens viktigaste arbetsuppgifter i fortsättningen. Handläggandet av dessa uppgifter komma att på ifrågavarande tjänsteman ställa stora fordringar. Han måste kunna representera överstyrelsen vid överläggningar med industrichefer och andra representanter för näringslivet och bör alltså vara i besittning av initiativförmåga och förhandlingsvana. Då det åtminstone till en början torde främst bliva inom industrien, som han får sitt verksamhetsfält, är det nöd-

vändigt, att han är i besittning av teknisk högskoleutbildning eller motsvarande kompetens. De maktpåliggande arbetsuppgifter, som komma att åvila denne befattningshavare, nödvändiggöra, särskilt i betraktande av att han bör inneha högre teknisk kompetens, att tjänsten i enlighet med lönenämndens förslag placeras i lönegrad A 26.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Denna anslagspost föreslås av *överstyrelsen* höjd från 4 500 kronor till 7 000 kronor. Till stöd härför anföres följande.

Från denna anslagspost skola bestridas dels årsarvoden å 500 kronor till nio ledamöter med högst 4 500 kronor dels ock dagarvoden till ledamöter och suppleanter för dem. Det är vanskligt att göra en noggrann kalkyl rörande kostnaden för dagarvoden. Med den sammansättning, *överstyrelsen* nu har (7 dagarvodesberättigade ledamöter, varav 4 boende utom Stockholm), skulle varje sammanträde draga 108 kronor i dagarvoden. Inkallas suppleant vid förfall för ledamot, stiger kostnaden för dagarvoden med 13 respektive 7 kronor för var och en, beroende på om ledamoten är bosatt i eller utom Stockholm. Antalet sammanträden bör beräknas till minst 20 per år, och kostnaderna för dagarvoden torde då komma att uppgå till omkring 2 500 kronor. Med hänsyn härtill bör anslagsposten för budgetåret 1944/45 upptagas till förslagsvis 7 000 kronor.

Arvoden och ersättningar till inspektörer och sakkunniga biträden m. m. Beträffande beräkningen av denna anslagspost anför *överstyrelsen* följande.

För andra hälften av budgetåret 1943/44 ha anvisats 7 500 kronor. Från denna anslagspost bestridas för närvarande arvoden och ersättningar till inspektören för verkstadsskolorna, inspektör och sakkunnig för den elektriska yrkesutbildningen, ersättningar till examensombud vid installationskurser, konsulent för husligt arbete, inspektion av barnavårdsundervisningen samt examensombud vid de tekniska läroverken med tillhoppa 11 100 konor per år, vadan ett belopp av 3 900 kronor per år kan disponeras för sakkunniga i övrigt. Ur detta sistnämnda belopp skall bland annat bestridas ersättning till en inspektör och sakkunnig för svetsningsundervisningen, vilken *överstyrelsen* funnit oundgängligen erforderlig för att genomföra en icke minst ur ekonomisk synpunkt påkallad rationalisering av nämnda undervisning. Behovet av sakkunniga i övrigt är svårt att på förhand beräkna. Ehuru väl tillkallandet av sakkunniga på olika områden särskilt under de första åren av *överstyrelsens* verksamhet, såsom departementschefen framhållit i propositionen 1943: 232, torde få anses som en normal företeelse och alltså kan tänkas kräva förhållandevis höga kostnader, anser sig *överstyrelsen* icke för närvarande böra ifrågasätta någon höjning av anslagsposten. *Överstyrelsen* förutsätter därvid, att den äger befogenhet att, i den mån Kungl. Maj:t ej fastställt arvode, inom ramen av anslaget belopp vidtaga de justeringar av nu utgående arvoden, som befinnas skäligen med hänsyn till vederbörandes arbetsbörda.

För nu ifrågavarande ändamål bör alltså för budgetåret 1944/45 beräknas ett anslag av förslagsvis 15 000 kronor.

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Beträffande beräkningen av denna anslagspost anför *överstyrelsen* följande.

Anslagsposten har för budgetåret 1943/44 upptagits till 41 200 kronor, därvid förutsatts, att byrådirektören på administrativa byrån skulle tjänstgöra under hela året, men personalen i övrigt endast under halva året. För helt budgetår skulle beloppet ha utgjort 73 400 kronor. Ur detsamma skulle bestridas avlöningar till extra ordinarie tjänstemän, i runt tal 64 500 kronor, arvode åt ett expeditionsvaktsbiträde, 2 400 kronor, arvoden till tillfälliga biträden, 1 500 kronor, samt vikariatsersättningar, 5 000 kronor.

Beträffande den icke-ordinarie personalen finner överstyrelsen det av förklarliga skäl svårt att, innan överstyrelsen börjat fungera som administrativt organ, bedöma personalbehovet under nästa budgetår. På ett par punkter anser sig dock överstyrelsen redan nu böra hemställa om viss höjning av de för innevarande budgetår till förfogande stående medlen. Ur ifrågavarande anslagspost skall bestridas bland annat arvode åt ett expeditionsvaktsbiträde med 2 400 kronor och arvoden åt tillfälliga biträden med sammanlagt 1 500 kronor. För ett arvode av 200 kronor per månad utan några som helst andra förmåner därutöver än de, semesterlagen och lagen om olycksfall i arbete kunna ge, erhålles ingen fullvärdig arbetskraft för någon längre tid. Detta skulle visserligen kunna åtminstone tills vidare vara tillfyllest, om överstyrelsens ämbetslokaler varit så ordnade, att expeditionsvaktsbiträdet kunnat stå under direkt tillsyn av den ordinarie expeditionsvakten. Det har emellertid icke lyckats byggnadsstyrelsen att till överstyrelsens förfogande ställa tjänstelokaler, i vilka hela personalen rymmes. Enligt vad byggnadsstyrelsen under hand låtit förstå, torde det komma att dröja ganska länge, innan ändring i detta förhållande kan ske. Härigenom försäkras väsentliga olägenheter för arbetets behöriga gång. Överstyrelsens arkiv, vilket ständigt måste vara tillgängligt för samtliga byråer, kan icke delas upp. Detta medför att handlingar dagligen måste uttagas ur arkivet och sändas till den byrå, som har sina lokaler på annat håll. En dylik regelbunden budskickning medför ofrånkomligt en väsentlig ökning av expeditionsvaktspersonalens arbete; expeditionsvaktsbiträdet kommer av allt att döma att tagas så gott som helt i anspråk för sagda budskickning och den ordinarie expeditionsvakten kan icke medhinna att betjäna såväl boklagret som överstyrelsens på skilda håll belägna tre byråer. Sagda uppdelning av överstyrelsens lokaler kommer dessutom att medföra försämrade arbetseffekt även för vissa andra tjänstemän, såväl föredragande som biträden; skrivbiträdespersonalen kan icke utnyttjas lika effektivt som då hela personalen finnes på ett och samma ställe, o. s. v.

Överstyrelsen föreslår därför, *dels* att medel måtte beräknas till förstärkning av vaktmästarpersonalen med ett belopp ungefär motsvarande till extra expeditionsvakt i lönegrad 5, löneklass 2, för helt år utgående lön, 3 500 kronor, *dels* att till arvoden åt tillfälliga biträden, nu 1 500 kronor, måtte få disponeras 3 000 kronor. Den härav betingade anslagshöjningen uppgår till 5 000 kronor. Självfallet skulle dessa poster icke få tagas i bruk annat än i den mån så blir oundgängligen nödvändigt.

På grund av vad nu anförts upptager överstyrelsen med här ovan uttalade reservationer medelsbehovet för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till $(73\,400 + 5\,000 =)$ 78 400 kronor, vilket belopp torde kunna avrundas till 78 000 kronor.

Statskontoret har anfört följande.

På grundval av vad överstyrelsen i förevarande framställning anfört kan statskontoret icke förorda inrättande hos överstyrelsen av en ny ingenjörbefattning i 26 lönegraden. Ämbetsverket finner det för sin del naturligt, att den tjänsteman, vars arbetstid i stort sett torde helt upptagas av ärenden rörande lärlingsutbildningen m. m., vid ärendenas överförande från kommerskollegium till överstyrelsen jämväl överflyttas till sistnämnda myndighet. Då emellertid byråns personalbehov i enlighet med verkstads-skoleutredningens förslag ansetts kunna tillgodoses med två ingenjörbefattningar, varav en i 24 och en i 21 lönegraden, och en tjänst i förstnämnda lönegrad redan inrättats, bör enligt statskontorets mening en omreglering av den överförda tjänstens lönegradsplacering komma till stånd vid nuvarande innehavarens avgång.

Vad överstyrelsen åberopat som skäl för anvisande av medel till avlönande av ännu en befattningshavare med expeditivsvaktsgöromål finner statskontoret i viss mån värt beaktande. Då emellertid behovet av en icke-ordinarie expeditivsvakt och en befattningshavare för budsändning mellan överstyrelsens skilda lokaler synes kunna tillgodoses inom ramen av ett sammanlagt anslagsbelopp av 4 800 kronor, kan statskontoret icke tillstyrka en höjning av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal för ändamålet med större belopp än 2 400 kronor. I brist på erfarenhet rörande behovet av tillfälliga biträden lära medel för avlönande av sådana befattningshavare ej böra ställas till förfogande i större utsträckning än som tidigare beräknats.

Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen har det ifrågasatts, att den på övergångsstat hos kommerskollegium uppförda befattningen i lönegraden A 24 såsom teknisk konsulent, vars innehavare bland annat handlägger ärenden rörande främjande av lärlingsutbildning m. m., skulle överflyttas till överstyrelsen för yrkesutbildning i samband med att nämnda ärenden överföras dit. Kommerskollegiums och överstyrelsens överväganden av denna fråga ha emellertid utmynnat i förslag om befattningens bibehållande vid kommerskollegium. I anslutning härtill har tjänsten bibehållits i den personalförteckning för kommerskollegium, som föreslagits under punkten 4 i 1944 års tionde huvudtitel. Ärendena rörande främjande av lärlingsutbildning m. m. ha emellertid i årets åttonde huvudtitel förutsatts skola från och med nästa budgetår överflyttas från kommerskollegium till överstyrelsen för yrkesutbildning. Med hänsyn härtill blir det erforderligt, att överstyrelsen från och med nästa budgetår förses med ytterligare en tekniskt utbildad befattningshavare. Överstyrelsen har fördenskull föreslagit, att en förste byråingenjörstjänst i lönegraden A 26 inrättas vid ämbetsverket. Med hänsyn till vad överstyrelsen anfört beträffande de med befattningen förenade göromålens beskaffenhet och de kompetenskrav, som till följd därav böra uppställas, anser jag mig böra biträda överstyrelsens förslag, dock med den jämkningen, att tjänsten bör inrättas såsom extra ordinarie i 26 lönegraden. Beträffande den nuvarande extra ordinarie förste byråingenjörstjänsten i 24 lönegraden ifrågasätter jag i likhet med överstyrelsen icke någon förändring.

Departementschefen

I personalförteckningen för överstyrelsen bör vid bifall till vad jag ovan föreslagit uppföras en förste byråingenjörstjänst i lönegraden Eo 26. Vidare böra på sätt i årets statsverksproposition föreslagits tjänstebenämningarna sekreterare och notarie i personalförteckningen ändras till förste byråsekreterare, respektive byråsekreterare.

Jag biträder överstyrelsens i det föregående återgivna förslag till avlöningsstat med följande ändringar. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde uppföras med 106 000 kronor och icke-ordinarie posten med 85 000 kronor. Då medelsbehovet under sistnämnda anslagspost ännu icke kan med någon större grad av säkerhet beräknas och då inträffande förändringar beträffande arbetsmarknadsförhållandena kunna nödvändiggöra en förstärkning av överstyrelsens personalbestånd, anser jag det lämpligt, att denna anslagspost övergångsvis upptages med förslagsvis betecknat belopp, som dock icke bör få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. Vid bifall till vad jag förordad bör avlöningsanslaget för nästa budgetår uppföras med (245 000 — 116 000 + 106 000 — 78 000 + 85 000 =) 242 000 kronor.

2. Förslagsanslaget till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader.

Detta anslag är uppfört med 22 300 kronor, vilket belopp huvudsakligen avser första halvåret 1944.

I propositionen 1943: 232 beräknades omkostnadsstaten för överstyrelsen för yrkesutbildning för helt budgetår på följande sätt:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	8 000	
3. Expenser:			
a. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	4 500	
b. Övriga expenser	»	21 000	» 25 500
4. Publikationstryck			» 1 500
			<u>Summa kronor 36 000.</u>

Överstyrelsen har för nästa budgetår beräknat anslagsbehovet till reseersättningar till 15 000 kronor men ansett, att övriga anslagsposter i omkostnadsstaten borde uppföras med nyssnämnda belopp. Överstyrelsen har anfört, att medelsbehovet till reseersättningar vore mycket svårbedömligt. Rese- och traktamentsersättningarna till styrelseledamöterna syntes komma att uppgå till 6 500 kronor. Med hänsyn härtill borde medelsbehovet, som i övrigt avsåge ersättningar till överstyrelsens tjänstemän, inspektörer, konsulenter och sakkunniga biträden, beräknas till 15 000 kronor.

Statskontoret har ansett medelsanvisningen för reseersättningar kunna begränsas till 10 000 kronor.

Anslagsposten till reseersättningar torde böra uppföras med högre belopp än som förra året beräknades. En ökning med 4 000 kronor i förhållande till nämnda belopp synes vara tillräcklig. Då övriga anslagsposter torde böra upptagas med i följd beräknade belopp, bör anslaget uppföras med (36 000 + 4 000 =) 40 000 kronor.

3. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till inrättande av centrala verkstadsskolor m. m.

Anslag till centrala verkstadsskolor ha uppförts på riksstaten först från och med budgetåret 1942/43. Ur anslaget skall gäldas statsbidrag jämlikt kungörelsen 1941: 716 angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor, i vad avser bidrag till engångskostnader för undervisningen (§§ 2—4) samt bidrag till engångskostnader för anordnande av elevinternat (§ 12), dock att statsbidrag till kostnaderna för anskaffande av den första uppsättningen av sådan stadigvarande undervisningsmateriel, som prövas erforderlig för yrkesavdelning för flygmekaniker, vilken anordnas vid central verkstadsskola, gäldas från särskilt på riksstaten uppfört anslag. Nu ifrågavarande anslag, som för budgetåret 1942/43 var uppfört med 1 000 000 kronor, är för innevarande budgetår uppfört med 1 700 000 kronor.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår höjas till 3 900 000 kronor. Det sålunda föreslagna anslagsbeloppet motsvarar i avrundat tal det sammanlagda bidragsbelopp till engångskostnader, som överstyrelsen på grundval av föreliggande ansökningshandlingar och med hänsyn till av Kungl. Maj:ts meddelade beslut om statsbidrag ansett sig böra preliminärt beräkna dels för de erkända centrala verkstadsskolorna i Karlskrona, Strömbacka, Östanås, Häggvik och Övertorneå, dels ock för planerade centrala verkstadsskolor i Borås, Eskilstuna, Ljungby, Uddevalla och Örebro.

Överstyrelsen har anfört bland annat följande.

Till skolöverstyrelsen ha inkommit följande underdåniga ansökningar, nämligen från

Göteborgs och Bohus läns landsting om erkännande av en central verkstadsskola i Uddevalla med filial i Lysekil, bildad genom omorganisation av verkstadsskolorna för viss arbetslös ungdom i Uddevalla och Lysekil,

Örebro läns landsting om erkännande av en planerad central verkstadsskola, förlagd till Örebro,

Södermanlands läns landsting om erkännande av en planerad central verkstadsskola, förlagd dels till Eskilstuna, dels till Nyköping,

Kronobergs läns landsting om erkännande av en planerad central verkstadsskola, förlagd till Ljungby,

Älvsborgs läns landsting om erkännande av en planerad central verkstadsskola med avdelningar dels i Borås, dels i Trollhättan.

Därjämte hemställer Värmlands läns landsting om statsbidrag till bland annat nytt elevinternat vid centrala verkstadsskolan i Östanås, Karlskrona

stad om statsbidrag till nybyggnad för undervisningslokaler samt Norrbottens läns landsting om statsbidrag till nybyggnad för undervisningslokaler och tillbyggnad av elevinternat.

Vidare torde för beräkning av medelsbehovet tagas i betraktande, att det genom Kungl. Maj:ts beslut den 3 december 1943 till Stockholms läns landsting beviljade beloppet å 786 000 kronor till inrättande av en central verkstadsskola i Häggvik icke kommer att disponeras under innevarande budgetår utan torde komma att belasta anslaget under budgetåret 1944/45. Detsamma gäller det anslag å sammanlagt 724 410 kronor, som av skolöverstyrelsen i skrivelse den 13 november 1943 tillstyrkts beträffande en planerad central verkstadsskola i Övertorneå.

De inkomna ansökningarna äro i vissa fall icke så fullständiga, att överstyrelsen i nu förevarande sammanhang kan avgiva definitiva förslag angående de statsbidrag, som böra utgå till de olika blivande centrala verkstadsskolorna för budgetåret 1944/45. Den slutliga handläggningen torde sålunda böra företagas i samband med avgivande av förslag till delande av bidrag till de engångskostnader, angående vilka det ankommer på Kungl. Maj:t att fatta beslut. Ansökningarna synas dock i nu förevarande skick kunna läggas till grund för bedömandet av storleken av det anslagsbehov, som skall tillgodoses i riksstaten. Vidare har överstyrelsen ansett sig kunna beträffande samtliga inkomna ansökningar om erkännande av central verkstadsskola taga ståndpunkt i fråga om erkännande samt även i stort sett i fråga om de olika yrkesavdelningar, som överstyrelsen finner sig böra tillstyrka vid de olika skolorna.

Av ansökningarna angående erkännande av central verkstadsskola avse ansökningarna från Örebro läns landsting och Kronobergs läns landsting erkännande av verkstadsskolor, förlagda till endast *en* plats inom vardera landstingsområdet. Göteborgs och Bohus läns landsting åter hemställer om erkännande av en central verkstadsskola i Uddevalla med filial i Lysekil, och ansökningarna från Södermanlands läns landsting och Älvsborgs läns landsting avse centrala verkstadsskolor med avdelningar förlagda till *två* orter inom respektive landstingsområden (Eskilstuna och Nyköping respektive Borås och Trollhättan). I fråga om verkstadsskolan i Göteborgs och Bohus län har emellertid landstingets finansberedning i skrivelse till överstyrelsen den 24 januari 1944 — sedan finansberedningen under hand erhållit meddelande om att överstyrelsen icke hade för avsikt att tillstyrka beredningens förslag i denna del, förrän vissa ytterligare utredningar slutförts — hemställt, att skolan i Lysekil finge fortsätta sin verksamhet med oförändrad organisation till och med den 30 juni 1945.

Med hänsyn till att framställningarna från Älvsborgs län samt Södermanlands läns landsting hänföra sig till upprättande av centrala verkstadsskolor med avdelningar på mera än en ort inom respektive landstingsområden, tillåter sig överstyrelsen hänvisa till att verkstadsskoloutredningen i sina kostnadsberäkningar utgått från ett antal centrala verkstadsskolor av högst 23. Denna uppskattning vore dock icke annat än en approximativ beräkning av den yttre ram, inom vilken, ur de synpunkter, som i sakkunnigbetänkandet angivits, den av de sakkunniga föreslagna utvidgningen av den dåvarande verkstadsskolororganisationen borde kunna tänkas stanna under överskådlig framtid. I propositionen 1941: 71 (sid. 37) har även föredragande departementschefen erinrat om vikten av att tillbörlig varsamhet iakttages vid organisationens utbyggande. Med hänsyn härtill har överstyrelsen icke ansett sig böra tillstyrka, att — såvida icke all-

deles särskilda skäl föreligga — mera än en central verkstadsskola, förlagd till en ort inom de nämnda landstingsområdena, upprättas och erkännes. Visserligen har i fråga om Västernorrlands och Norrbottens läns landstingsområden ansetts lämpligt att upprätta två centrala verkstadsskolor inom vardera landstingsområdet, men i fråga om dessa landstingsområden föreligga särskilda förhållanden, vilka knappast kunna sägas vara jämförbara med dem inom Älvsborgs och Södermanlands län. Beträffande de sistnämnda har överstyrelsen ansett sig böra tillstyrka städerna Borås respektive Eskilstuna såsom förläggningsorter för centrala verkstadsskolor.

Av särskilt stor betydelse är enligt överstyrelsens uppfattning tillgodoseendet för elever från andra kommuner än förläggningsorten med lämpliga inackorderingsmöjligheter, vilket särskilt under förhållanden som de nu rådande endast undantagsvis torde kunna ernås utan att elevinternat inrättas vid de centrala verkstadsskolorna. Överstyrelsen finner det därför synnerligen önskvärt, att elevinternat inom snar framtid kommer till stånd vid den centrala verkstadsskolan i Häggvik. I fråga om de nu planerade centrala verkstadsskolorna i Borås, Eskilstuna och Örebro anser överstyrelsen, att nämnda städer böra ifrågakomma som förläggningsorter endast under förutsättning, att vid erkännande av skolorna såsom centrala verkstadsskolor fästes det villkoret, att vederbörande landsting beslutar att inrätta elevinternat. Endast härigenom kan man få full förvisning om, att landsbygdens ungdom genom de centrala verkstadsskolorna verkligen kan erhålla den utbildning, som den annars icke skulle komma i åtnjutande av. Överstyrelsen finner sålunda, att inrättande av elevinternat är en förutsättning för att dessa verkstadsskolor skola fullt motsvara det ändamål, som närmast avsetts med denna skolform.

Statskontoret har föreslagit, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår upptages med högst 3 000 000 kronor och har därvid anfört bland annat följande.

Statskontoret vill inledningsvis framhålla, att frågan, huruvida behov föreligger att inrätta nya centrala verkstadsskolor i den utsträckning, som överstyrelsen föreslagit, undandraget sig ämbetsverkets bedömande. Statskontoret erinrar emellertid, att riksdagen såväl 1941 som 1942 framhållit angelägenheten av att dylika skolor inrättades med tillbörlig verksamhet och att riksdagen i anslutning därtill tills vidare räknat med inrättandet av högst en central verkstadsskola inom varje landstingsområde. Endast i den mån särskilda förhållanden av ekonomisk, geografisk och kommunikationsteknisk natur föreläge, borde enligt riksdagens mening avsteg kunna göras från denna regel. För den händelse dylika förhållanden icke äro för handen, bör således såvitt statskontoret kan finna, upprättandet av centrala verkstadsskolor med avdelningar på mera än en ort inom respektive landstingsområden icke ifrågakomma, så mycket mindre, som — på sätt överstyrelsen framhållit — en sådan uppdelning skulle komma att försvåra den pedagogiska ledningen och övervakningen av skolornas verksamhet samt medföra ökade kostnader för byggnader och drift. Med hänsyn härtill anser sig ämbetsverket i likhet med överstyrelsen böra bestämt avstyrka den av Älvsborgs och Södermanlands läns landsting ifrågasatta uppdelningen på tvenne orter av de planerade verkstadsskolorna inom dessa landstingsområden.

Med hänsyn till de överväganden av principiell art, som läge till grund för den nuvarande verkstadsskolorganisationen, har statskontoret icke kunnat undgå att ställa sig i viss mån tveksamt gentemot förslaget, att verkstadsskolorna inom Älvsborgs, Södermanlands och Örebro läns lands-
stingsområden skulle förläggas till storstäderna Borås, respektive Eskilstuna och Örebro.

Såsom förutsättning för att dessa städer skulle ifrågakomma såsom förläggningsorter för de planerade verkstadsskolorna har överstyrelsen föreslagit, att vid erkännande av skolorna såsom centrala verkstadsskolor skulle fästas det villkoret, att vederbörande landsting beslutade att inrätta elevinternat. Förslaget föranleder ej annan erinran från statskontorets sida, än att ämbetsverket i betraktande av de med elevinternaten förenade kostnaderna för statsverket anser, att ett dylikt villkor bör utnyttjas endast i den mån det visar sig vara förenat med påtagliga svårigheter att i enskilda hem anskaffa bostäder åt de elever, som under skoltiden måste vara inackorderade å skolorten. Erinras må i detta sammanhang om det av chefen för ecklesiastikdepartementet år 1941 gjorda uttalandet i denna fråga (propositionen 1941: 71, sid. 74).

De kostnadsberäkningar, som överstyrelsen framlagt under förevarande avsnitt, undandraget sig självfallet statskontorets bedömande. Ämbetsverket vill emellertid ifrågasätta, huruvida det för ändamålet äskade anslagsbeloppet, 3 900 000 kronor, verkligen skall behöva i dess helhet anvisas för nästkommande budgetår. Erinras må, att till byggnadskostnader beviljat statsbidrag skall rekvireras hos och utbetalas av vederbörande länsstyrelse i den mån arbetets fortgång styrkes genom till länsstyrelsen ingivna bevis eller intyg, dock att städse en fjärdedel av bidraget skall innestå, intill dess arbetet blivit genom länsstyrelsens försorg avsynat och godkänt samt länsstyrelsen granskat räkenskaperna över byggnadskostnaderna. Med hänsyn härtill och då det knappast synes antagligt, att samtliga de byggnadsarbeten, om vilka här är fråga, kunna slutföras före budgetårets utgång samt anslaget med hänsyn till dess karaktär av förslagsanslag i förekommande fall må överskridas, får statskontoret för sin del föreslå, att detsamma upptages med högst 3 000 000 kronor.

Departement-
schefen.

Jag är icke beredd att redan i detta sammanhang taga ställning till frågan om erkännande av de planerade centrala verkstadsskolor, beträffande vilka ansökningar om sådant erkännande nu föreligga. Ur anslagssynpunkt anser jag mig dock böra räkna med att centrala verkstadsskolor erkännas i den omfattning, överstyrelsen för yrkesutbildning förordat. De engångskostnader, som överstyrelsen räknat med, torde kunna läggas till grund vid bedömandet av anslagsbehovet för nästa budgetår. Med hänsyn bland annat till vad statskontoret anfört beträffande utbetalningen av beviljade bidrag till kostnader för byggnadsarbeten, torde det icke vara erforderligt, att anslaget uppföres med så stort belopp, 3 900 000 kronor, som överstyrelsen föreslagit. Anslaget torde i stället i anslutning till statskontorets förslag böra uppföras med 3 000 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 1 300 000 kronor.

4. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor.

Från ifrågavarande anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 900 000 kronor, bestridas statsbidrag jämlikt §§ 5—10 kungörelsen 1941: 716 ävensom statsbidrag till förhyrande av lokaler för elevinternat.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår höjas till 1 230 000 kronor. På grundval av inhämtade uppgifter har överstyrelsen beräknat medelsbehovet till ifrågavarande ändamål för de centrala verkstadsskolor, som redan innevarande budgetår äro i verksamhet, till i runt tal 997 000 kronor. Överstyrelsen har därjämte ansett sig böra beräkna medel, i runt tal till 233 000 kronor, till driften av två planerade nya centrala verkstadsskolor (i Uddevalla och Örebro).

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppräknas med 300 000 kronor och sålunda böra uppföras med (900 000 + 300 000 =) 1 200 000 kronor.

Departement-
schefen.

5. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom.

Belastningen på de för detta ändamål under nedannämnda budgetår anvisade anslagen utgör enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning:

Budgetår	Anslag kronor	Nettoutgift kronor
1937/38	700 000	1 089 741
1938/39	1 250 000	1 163 887
1939/40	1 025 000	1 235 379
1940/41	1 050 000	1 036 645
1941/42	1 040 000	937 580
1942/43	580 000	607 105.

För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett anslag av 500 000 kronor. Den betydande minskning av anslaget, som sålunda vidtagits de senaste budgetåren, har föranletts av att vissa verkstadsskolor, som åtnjoto understöd från förevarande anslag, beräknades komma att omorganiseras till centrala verkstadsskolor.

Ur anslaget utgå för närvarande bidrag till verkstadsskolor i Byske (Västerbottens län), Gimo (Stockholms och Uppsala län) samt Lysekil, Mölnadal och Uddevalla (Göteborgs och Bohus län). Genom beslut den 28 januari 1944 har Kungl. Maj:t medgivit, att Mölndals stads verkstadsskolor för arbetslös ungdom må, räknat från och med den 1 januari 1944, succes-

sivt omorganiseras till en verkstadsskola för utbildning av flygmekaniker, tills vidare omfattande åtta yrkesavdelningar för flygmekaniker jämte sex specialavdelningar.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt, att förevarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 150 000 kronor, vilket innebär en anslagssänkning med 350 000 kronor. Vid anslagsberäkningen har överstyrelsen utgått från att skolorna i Byske, Gimo och Lysekil skola ha samma omfattning under nästa budgetår som under innevarande, medan verkstadsskolan i Uddevalla förutsatts skola omfatta endast en avdelning för arbetslös ungdom och i övrigt ombildas till central verkstadsskola. Överstyrelsen har vidare ansett lämpligt, att bidrag till driften av den under omorganisation till flygmekanikerskola stående arbetslöshetsskolan i Möln dal från och med nästa budgetår utgår från särskilt på riksstaten uppfört, såsom förslagsanslag betecknat anslag.

Departement-
schefen.

Såsom överstyrelsen för yrkesutbildning föreslagit torde bidrag till driften av verkstadsskolan i Möln dal för utbildning av flygmekaniker från och med nästa budgetår böra utgå från ett särskilt på riksstaten för ändamålet uppfört anslag.

Mot överstyrelsens beräkning av förevarande anslag har jag icke funnit anledning till erinran. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra sänkas med 350 000 kronor till 150 000 kronor.

6. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till inrättande av flygmekanikeravdelningar.

1943 års riksdag (skrivelsen nr 441) bemyndigade Kungl. Maj:t att vidtaga sådana jämkningar i gällande grunder för ej mindre understöd (bidrag) åt kommunala anstalter för yrkesundervisning, centrala verkstadsskolor och verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom än även stipendier åt obemedlade och mindre bemedlade elever vid samma anstalter, som kunde föranledas av vad chefen för ecklesiastikdepartementet enligt propositionen 1943: 255 anfört.

Riksdagens omförmälda bemyndigande innebär, bland annat, att Kungl. Maj:t äger medgiva,

att kostnaden för anskaffning av den första uppsättningen av sådan stadigvarande undervisningsmateriel (maskiner samt verktyg och dylikt), som prövas erforderlig för yrkesavdelning för flygmekaniker, som anordnas vid kommunal anstalt för yrkesundervisning, vid central verkstadsskola eller vid verkstadsskola för arbetslös ungdom, helt bestrides av statsmedel;

att bidrag av statsmedel utgår till kommunal anstalt för yrkesundervisning till sådana kostnader för anskaffning av undervisningslokaler samt av inventarier och inredning av dylika lokaler, som föranledas av att vid så-

dan anstalt inrättas yrkesavdelning för flygmekaniker, med belopp, motsvarande högst hälften av de kostnader, som prövas skäligen; samt

att sådana kostnader för lokalanskaffning samt för anskaffning av inventarier och inredning av lokaler för elevinternat, som betingas av att yrkesavdelning för flygmekaniker inrättas vid verkstadsskola för viss arbetslös ungdom, bestridas av statsmedel.

Såsom bidrag till inrättande av flygmekanikeravdelningar anvisade riksdagen för innevarande budgetår ett förslagsanslag av 800 000 kronor. Från detta anslag gäldas statsbidrag till vissa engångskostnader för inrättande av flygmekanikeravdelningar.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt, att ifrågakvarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 1 040 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 240 000 kronor. Överstyrelsen har därvid anført huvudsakligen följande.

Förhandlingar med landsting och andra kommuner om anordnande av utbildning för flygmekaniker vid befintliga yrkesundervisningsanstalter ha jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande förts genom en av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet särskilt tillkallad sakkunnig. På framställning av respektive huvudmän har Kungl. Maj:t genom beslut den 10 december 1943 och den 28 januari 1944 medgivit, att statsbidrag till verkstadsskolor för flygmekaniker må under budgetåret 1943/44 utgå till följande yrkesundervisningsanstalter för nedannämnda antal avdelningar, nämligen

Uppsala stads skolor för yrkesundervisning (tekniska skolan)	4	avdelningar
Norrköpings stads yrkesundervisningsanstalter	2	»
Hälsingborgs stads skolor för yrkesundervisning	2	»
Göteborgs stads skolor för yrkesundervisning	2	»
Mölnbalds stads verkstadsskolor för arbetslös ungdom	8	»
Centrala verkstadsskolan i Karlskrona	2	»
»	»	i Sundsvall
»	»	i Vännäs
»	»	i Strömbacka

Summa 26 avdelningar.

I beslutet rörande Mölnbalds stads verkstadsskolor för arbetslös ungdom har Kungl. Maj:t medgivit, att skolorna från och med den 1 januari 1944 successivt må omorganiseras till en verkstadsskola för utbildning av flygmekaniker på villkor, som innebära bland annat, att bidrag till de årliga kostnaderna skola utgå i huvudsak enligt för arbetslöshetsskolor gällande grunder.

Den sakkunnige har träffat preliminärt avtal om anordnande, sedan vissa lokalfrågor lösts, av ytterligare 13 avdelningar, nämligen vid

Stockholms stads skolor för yrkesundervisning	9	avdelningar
Hälsingborgs stads skolor för yrkesundervisning	2	»
Centrala verkstadsskolan i Karlskrona	2	»

Summa 13 avdelningar.

Det har befunnits möjligt och lämpligt att i 24 av nämnda 39 anordnade eller planerade yrkesavdelningar intaga 21 elever i varje avdelning, under det att i återstående 15 avdelningar elevantalet bör hållas vid det för yrkesavdelning eljest normala d. v. s. 15. Anledningen till att ett större antal i vissa fall kan rymmas i en avdelning är, att den undervisning i de särskilda specialgrenarna smide, svetsning, plåtslageri, verktygsskötsel, sadelmakeri (tapetserararbete) och träarbete, som flygmekanikereleverna skola åtnjuta, vid dessa skolor kan anordnas i redan befintliga avdelningar för ifrågavarande yrken eller ock meddelas utan att intrång göres på de lokaler, som stå till förfogande för den egentliga flygmekanikerutbildningen. Ehuru totalantalet avdelningar blir något mindre än det i propositionen 1943: 255 beräknade (39 i stället för 40), kan sammanlagda elevantalet ökas från 600 till omkring 700. Detta får med hänsyn till det stora behovet av ifrågavarande utbildning anses vara av värde. Flygvapnets rekryteringsbehov överstiger nämligen väsentligt det antal elever, som kan utbildas enligt denna plan. Härtill kommer att det icke är sannolikt, att samtliga de elever, som utbildas i flygmekanikeravdelning, äro lämpliga eller villiga att efter avslutad utbildning taga anställning som volontärer i flygvapnet.

Överstyrelsen beräknar i det följande kostnaderna för anordnande av flygmekanikerutbildning under budgetåret 1944/45 med utgångspunkt från nu angivna 39 yrkesavdelningar.

Statsbidrag till anskaffning av undervisnings- och administrationslokaler torde endast i mindre utsträckning komma att utgå ur anslaget för innevarande budgetår. På grundval av preliminära uppgifter beräknar överstyrelsen medelsbehovet under nästa budgetår för detta ändamål till 315 000 kronor.

Upphandlingen av den första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel för flygmekanikeravdelningarna verkställes centralt av krigsmaterielverket i samråd med överstyrelsen. Granskningen av skolornas förslag till materielinköp har avslutats och upphandlingen pågår. Inköpen beräknas under innevarande budgetår kunna fullföljas och likvideras i sådan utsträckning, att för likvid under budgetåret 1944/45 behöver disponeras medel för 13 yrkesavdelningar. Kostnaden för anskaffning av den första uppsättningen av stadigvarande undervisningsmateriel beräknades i chefens för flygvapnet framställning den 7 maj 1942 till 42 500 kronor för varje avdelning. Sedan dess ha priserna på maskiner m. m. stigit. Å andra sidan ha besparingar gjorts genom förenklingar av standarden och genom att inköpen verkställes centralt. Såvitt nu kan bedömas torde kostnaden för en fullständig nyuppsättning av maskiner och verktyg i medeltal komma att stanna vid omkring 50 000 kronor per avdelning. För ovannämnda 13 avdelningar skulle enligt denna beräkningsgrund för nästa budgetår erfordras 650 000 kronor till anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel.

För anskaffning av inventarier och inredning av undervisningslokaler synes ett belopp av 75 000 kronor böra beräknas.

Anslaget torde sålunda böra beräknas till $(315\ 000 + 650\ 000 + 75\ 000 =) 1\ 040\ 000$ kronor.

Mot överstyrelsens för yrkesutbildning beräkning av ifrågavarande anslag har jag icke funnit anledning till erinran. Anslaget torde sålunda i enlighet med överstyrelsens förslag för nästa budgetår böra uppföras med 1 040 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 240 000 kronor.

7. Förslagsanslag till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av flygmekanikerskolan i Mölndal.

Genom beslut den 9 april 1943 anbefalldes Kungl. Maj:t skolöverstyrelsen att i enlighet med de direktiv, chefen för ecklesiastikdepartementet ägde meddela, verkställa utredning i fråga om möjligheterna att från och med arbetsåret 1943/44 taga någon av verkstadsskolorna för arbetslös ungdom i Göteborgs och Bohus län i anspråk för utbildning av flygmekaniker.

I propositionen 1943: 255 förutsattes, att, om någon av dessa verkstadsskolor för arbetslös ungdom komme att tagas i anspråk för utbildning av flygmekaniker, Kungl. Maj:t skulle äga göra de avvikelser från gällande bidragsgrunder, som kunde föranledas av en omorganisation av någon av sagda verkstadsskolor. Riksdagen framställde icke någon erinran häremot.

Skolöverstyrelsen framlade i skrivelse den 12 maj 1943 utredning rörande möjligheterna för omorganisation av verkstadsskolorna för arbetslös ungdom i Mölndal till verkstadsskola för utbildning av flygmekaniker. Fortsatta förhandlingar i ämnet fördes därefter mellan den sakkunnige, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallats för förhandlingar mellan landsting och kommuner angående anordnande av flygmekanikerutbildning, samt representanter för Göteborgs och Bohus läns landsting samt Mölndals stad. Vid förhandlingarna framgick, att landstinget icke var berett att övertaga arbetslöshetsskolan i Mölndal eller att där anordna en central verkstadsskola, medan delegerade från Mölndals stad voro beredda att hos stadsfullmäktige i Mölndal tillstyrka, att flygmekanikerutbildning anordnades vid stadens verkstadsskolor för arbetslös ungdom under villkor, bland andra, att staten lämnade bidrag till driften av den planerade flygmekanikerskolan enligt för verkstadsskolor för arbetslös ungdom gällande grunder samt att staten därjämte bestrede hela kostnaden för erforderliga ändrings- och inredningsarbeten inom skolbyggnaden ävensom svarade för hälften av de årliga kostnaderna för undervisningslokaler samt för de årliga lokalkostnaderna för elevinternat med matservering.

Sedan stadsfullmäktige i Mölndal fattat beslut i ämnet, medgav Kungl. Maj:t efter framställning av styrelsen för Mölndals stads skolor för yrkesutbildning genom beslut den 28 januari 1944, att stadens verkstadsskolor för arbetslös ungdom finge, räknat från och med den 1 januari 1944, successivt omorganiseras till en verkstadsskola för utbildning av flygmekaniker, tills vidare omfattande åtta yrkesavdelningar för flygmekaniker jämte sex specialavdelningar. Tillika medgav Kungl. Maj:t, att skolan finge

under tiden den 1 januari—den 30 juni 1944 omfatta dels fyra yrkesavdelningar för flygmekaniker jämte fyra specialavdelningar, dels en yrkesavdelning för automobilmekaniker, två yrkesavdelningar för elektriker, en yrkesavdelning för inredningssnickare, en yrkesavdelning för målare och en yrkesavdelning för möbelsnickare samt under tiden den 1—den 31 januari 1944 jämväl en yrkesavdelning för skraddare. Därjämte tilldelade Kungl. Maj:t styrelsen för Mölndals stads skolor för yrkesundervisning dels statsunderstöd för driften av nämnda yrkesavdelningar under tiden den 1 januari—den 30 juni 1944, dels ock statsbidrag till engångskostnader för inrättande av omförmälda flygmekanikeravdelningar enligt de grunder för statsunderstöds och statsbidrags utgående, som Mölndals stads delegerade enligt vad förut nämnts ansett böra gälla beträffande flygmekanikerskolan.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har, såsom tidigare nämnts, föreslagit, att bidrag till driften av flygmekanikerskolan i Mölndal från och med nästa budgetår skall utgå från särskilt på riksstaten för ändamålet uppfört, såsom förslagsanslag betecknat anslag. Preliminärt har medelsbehovet för nästa budgetår av överstyrelsen beräknats till 212 200 kronor. Överstyrelsen har därvid räknat med att ifrågavarande skola under nästa budgetår kommer att omfatta 8 flygmekanikeravdelningar och 6 specialavdelningar med sammanlagt 182 elever, varav 16 elever från Mölndal endast skulle delta i undervisningen vid vissa av specialavdelningarna, samt eventuellt även en avdelning för radiomontörer med 15 elever. Överstyrelsens beräkning av medelsbehovet för olika ändamål framgår av följande sammanställning:

a) avlöning till rektor och övriga lärare	kronor	115 075
b) administrationskostnader	»	19 900
c) anskaffning av stadigvarande undervisningsmateriel ..	»	15 000
d) anskaffning av inventarier	»	1 000
e) underhåll och förbrukning av undervisningsmateriel ..	»	19 900
f) sjukvårds- och olycksfallsförsäkringskostnader för eleverna	»	4 975
g) förhyrande av undervisningslokaler m. m.	»	11 000
h) hyreskostnader för matserveringslokal, elevhem och övriga elevbostäder	»	25 350
	Summa kronor	212 200.

Överstyrelsen har i anslutning till de statsbidragsgrunder, som kommit till uttryck i Kungl. Maj:ts beslut om statsbidrag till driften av ifrågavarande skola under tiden den 1 januari—den 30 juni 1944, beräknat, att kostnaderna för ovan under a)—f) och under h) angivna ändamål skola helt bestridas av statsmedel samt att statsbidrag skall utgå med hälften av kostnaderna för undervisningslokaler, dock med högst 11 000 kronor för år.

Såsom jag i annat sammanhang förordat torde statsbidrag till driften av flygmekanikerskolan i Mölndal från och med nästa budgetår bära utgå från särskilt anslag, som bör ha förslagsanslags natur. Mot den av överstyrelsen beräknade fördelningen av kostnaderna för driften av ifrågavarande skola mellan stat och kommun finner jag ej anledning till erinran. Medelsbehovet för nästa budgetår torde i nära anslutning till överstyrelsens förslag bära uppskattas till i runt tal 210 000 kronor, med vilket belopp anslaget sålunda torde bära uppföras. Det torde bära ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut om statsbidrag till driften av ifrågavarande skola.

8. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid centrala verkstadsskolor.

För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett anslag av 600 000 kronor.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 750 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 150 000 kronor. Överstyrelsen har därvid räknat med att de planerade centrala verkstadsskolorna i Uddevalla och Örebro komma att vara i verksamhet under nästa budgetår samt att elevantalet vid redan erkända centrala verkstadsskolor kommer att ökas på grund av tillkomsten av nya yrkesavdelningar.

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår i enlighet med överstyrelsens för yrkesutbildning förslag bära höjas med 150 000 kronor och sålunda uppföras med 750 000 kronor.

9. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom.

Belastningen på detta anslag har enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning för nedannämnda budgetår utgjort:

Budgetår	Anslag kronor	Nettoutgift kronor
1937/38	270 000	540 685
1938/39	700 000	751 223
1939/40	800 000	629 670
1940/41	900 000	927 822
1941/42	800 000	604 333
1942/43	350 000	378 900.

För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett anslag av 300 000 kronor.

Överstyrelsen för yrkesutbildning — som föreslagit, att stipendier åt elever vid flygmekanikerskolan i Mölndal från och med nästa budgetår skola utgå från särskilt på riksstaten för ändamålet uppfört anslag — har hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte nedsättas till 100 000 kronor, och därvid anfört huvudsakligen följande.

För budgetåret 1942/43 har skolöverstyrelsen till elevstipendier vid verkstadsskolorna för arbetslös ungdom beviljat i runt tal 289 000 kronor.

För budgetåret 1944/45 har överstyrelsen för bedömandet av anslagsbehovet från skolorna i Byske, Gimo och Lysekil infortrat preliminära uppgifter rörande antalet kurser, beräknat antal elever samt behövt stipendieanslag till de särskilda skolorna. Det av skolorna beräknade anslagsbehovet slutar på 115 830 kronor. Jämförda med anslagsbehoven för de närmast föregående åren och med beaktande av det beräknade antalet kurser synas emellertid de från skolorna inkomna beräkningarna vara hållna i överkant. Under förutsättning att skolornas verksamhet kommer att fortsätta som hittills, bör enligt överstyrelsens uppfattning för budgetåret 1944/45 beräknas ett anslagsbehov till ifrågavarande skolor av i runt tal 95 000 kronor. Härtill bör läggas ett belopp av 5 000 kronor för stipendier åt elever i en avdelning vid arbetslöshetsskolan i Uddevalla. Anslaget bör således uppföras med 100 000 kronor.

Departement-
schefen.

Såsom överstyrelsen för yrkesutbildning föreslagit torde stipendier åt elever vid flygmekanikerskolan i Mölndal från och med nästa budgetår böra utgå från särskilt på riksstaten för ändamålet uppfört anslag.

Mot överstyrelsens beräkning av förevarande anslag har jag icke funnit anledning till erinran. Anslaget torde därför för nästa budgetår böra uppföras med 100 000 kronor, vilket innebär en anslagssänkning med 200 000 kronor.

10. Förslagsanslag till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid flygmekanikerskolan i Mölndal.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har hemställt, att till stipendier åt elever vid flygmekanikerskolan i Mölndal måtte för nästa budgetår uppföras ett förslagsanslag av 125 000 kronor. Överstyrelsen har beräknat, att antalet elever vid skolan under nästa budgetår kommer att uppgå till högst 199, varav 168 elever i flygmekanikeravdelningarna. Överstyrelsen har vidare räknat med att stipendier åt eleverna i flygmekanikeravdelningarna skola utgå med högst 60 kronor för elev och månad samt att stipendierna åt elever i övriga yrkesavdelningar vid skolan skola utgå med högst 45 kronor för elev och månad.

Departement-
schefen.

Såsom jag i det föregående förordat torde stipendier åt elever vid flygmekanikerskolan i Mölndal böra från och med nästa budgetår utgå från särskilt anslag, som bör ha förslagsanslags natur. Stipendier åt elever vid

ifrågavarande skola torde böra utgå enligt samma gunder som vid verkstadsskolorna för arbetslös ungdom. Dessa grunder innebära bland annat, att stipendium till elev, som hänförts till högsta behovsgraden och som måste vara inackorderad på skolorten, må utgå med högre belopp än 45 kronor för månad, dock högst med 60 kronor för månad. Anslaget torde i enlighet med överstyrelsens för yrkesutbildning förslag böra uppföras med 125 000 kronor. Det torde böra ankomma på överstyrelsen för yrkesutbildning att efter framställning av styrelsen för ifrågavarande skola bevilja medel till stipendier åt elever vid skolan.

11. Reservationsanslag till Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov.

Sedan gammalt har den grundläggande utbildningen inom hantverket ägt rum hos och meddelats av hantverksmästarna själva. Till stöd och ledning för utbildningen på mästerverkstad har Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, som gjort främjandet av hantverkets yrkesutbildning till en av sina främsta uppgifter, utarbetat och utgivit »Riktlinjer för lärlingsutbildningen». Däri finnas intagna utbildningsplaner för åtskilliga yrken jämte uppgift om vad ett gesällprov bör omfatta. Vidare innehåller nämnda skrift regler för betygssättning och utmärkelser, tillvägagångssättet vid granskning av gesällprov m. m.

För ernående av en så långt som möjligt rättvis och opartisk bedömning och betygssättning av gesällprov har organisationen tagit initiativ till ett av hantverksdistrikten frivilligt tillämpat system med lärlings- och granskningsnämnder, vilket system emellertid från och med den 1 juli 1942 gjorts obligatoriskt för distrikten. Systemet är uppbyggt på följande sätt.

Inom varje hantverksdistrikt skall finnas en lärlingsnämnd och erforderligt antal granskningsnämnder. Lärlingsnämnden och samtliga granskningsnämnder inom varje hantverksdistrikt skola ha gemensam ordförande. Ordföranden och vice ordföranden förordnas av hantverksorganisationen på förslag av hantverksdistriktet.

Lärlingsnämnd skall förutom ordföranden bestå av två av hantverksdistriktet utsedda ledamöter jämte suppleanter för dessa. Lärlingsnämnden har till uppgift att omhänderhava alla allmänna angelägenheter rörande lärlingsväsendet inom distriktet. Nämnden skall sålunda söka upprätta ett register över alla lärlingar inom distriktet jämte dessas läromästare och i registret införa uppgifter, som beröra utbildningen. Vidare skall nämnden vaka över att av organisationen utfärdade riktlinjer för lärlingsutbildningen efterföljas m. m.

Inom varje hantverksdistrikt skall finnas en granskningsnämnd för varje yrke, inom vilket gesällprov kan ifrågakomma, med undantag för de yrken, som själva ordnat denna angelägenhet, i regel med central bedömning

för hela riket. Granskningsnämnd skall bestå av, förutom ordföranden, två ledamöter jämte suppleanter. Den ene ledamoten jämte suppleant utses av hantverksdistriktet och den andre ledamoten jämte suppleant av vederbörande yrkesförbund. Granskningsnämnd har till uppgift att i enlighet med av hantverksorganisationen utfärdade riktlinjer granska och bedöma gesällprov samt fatta beslut beträffande betygssättning och eventuell utmärkelse.

I skrivelse den 2 december 1943 har *Sveriges hantverks- och småindustriorganisation* gjort framställning om utverkande åt organisationen av ett förslagsanslag av 10 000 kronor för budgetåret 1944/45, att användas såsom bidrag till bestridande av med lärlings- och granskningsnämndernas arbete förenade kostnader.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har i utlåtande över framställningen anfört följande.

Den av Sveriges hantverks- och småindustriorganisation nu gjorda framställningen anknyter till en av nämnda organisation i skrivelse den 30 april 1943 gjord hemställan av enahanda innehåll men avseende budgetåret 1943/44. I denna skrivelse anges i motiveringen till organisationens anhållan, att statsbidraget synes skäligen kunna begränsas till belopp, som motsvarar rese- och traktamentsersättning till granskningsman i sådana fall, då denne måst tillkallas från annan ort än den, där bedömningen av gesällprovet äger rum. Organisationens nu förevarande framställning torde avse samma grunder för statsbidrag.

Överstyrelsen, som finner den av lärlings- och granskningsnämnderna bedrivna verksamheten vara av sådan betydelse för yrkesutbildningen, att den bör stödjas genom bidrag av statsmedel, tillstyrker bifall till framställningen. Det synes emellertid önskvärt, att användningen av medel, som anvisas för ändamålet, underkastas fortlöpande kontroll, vilken lämpligen bör utövas av överstyrelsen. Vid bifall till organisationens framställning, torde därför anslaget böra ställas till överstyrelsens förfogande för att efter rekvisition tillhandahållas organisationen. Överstyrelsen torde böra erhålla bemyndigande att med iakttagande av vad ovan anförts utfärda de närmare föreskrifter rörande medlens disposition och redovisning, som må finnas påkallade.

Framställningen avser anvisande av ett förslagsanslag. Denna anslagsform synes i förevarande fall mindre lämplig, då det väl icke kan ha varit organisationens avsikt, att anslaget skulle få överskridas. Överstyrelsen tillåter sig därför föreslå, att i stället ett reservationsanslag anvisas, varigenom den fördelen vinnes, att de medel, som eventuellt icke komma att tagas i anspråk under budgetåret, även därefter kunna disponeras för avsett ändamål.

Statskontoret har anfört följande.

Frågan om lärlingsutbildningen inom hantverket är för närvarande föremål för statsmakternas överväganden (jfr SOU 1938: 30). Den granskning av gesällprov, som nu äger rum, är helt tillkommen genom privat initiativ och har ej någon officiell karaktär. Med hänsyn härtill måste statskontoret tills vidare avstyrka, att medel anvisas som bidrag till ifrågavarande verk-

samhet. Enligt ämbetsverkets mening bör frågan om bidrag till kontroll över avläggande av dylika prov först upptagas till prövning i samband med ovan angivna överväganden.

Jag erinrar, att frågan om lärlingsutbildningen inom hantverket och den mindre industrien varit föremål för utredning av vissa jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande av den 9 januari 1936 av chefen för handelsdepartementet tillkallade sakkunniga (1936 års hantverkssakkunniga), vilka den 10 juni 1938 framlagt betänkande jämte lagförslag angående lärlingsutbildningen inom hantverket och den mindre industrien (SOU 1938: 30). Förslaget har icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Nämnda sakkunniga föreslogo, bland annat, att statsbidrag skulle utgå till bestridande av med granskningen av utförda gesällprov förbundna kostnader och anförde härutinnan bland annat följande (sid. 87 f.).

Enligt vad de sakkunniga inhämtat har granskningen av gesällprov hittills merendels icke varit förbunden med några mera avsevärda kostnader. I allmänhet betingar nämligen granskningen inga andra kostnader än rese- och traktamentsersättning till sakkunnig bedömare av gesällarbetet i de fall, då denne utsetts från annan ort än den, där besiktning av arbetet måste äga rum. För nedbringande av kostnaderna plägar emellertid bedömaren så vitt möjligt utses inom den ort, där gesällarbetet utförts, eller ock från närmast belägna ort, där för ändamålet lämplig sakkunnig person finnes att tillgå. För närvarande utgår vanligen ersättningen med belopp, motsvarande kostnaderna för järnvägsresa i tredje klass från granskningsmannens vistelseort till granskningsplatsen och åter samt ett dagtraktamente av fem kronor.

Man synes kunna utgå ifrån att ifrågavarande kostnader äro relativt små. Med hänsyn till de begränsade medel, som hittills kunnat ställas till granskningsnämndernas förfogande, torde dock granskningsarbetet för hantverksdistriktens del ofta ha varit ganska betungande.

De sakkunniga anse det för sin del motiverat, att staten uppmuntrar avläggandet av gesällprov genom att bidraga till kostnaderna härför. Gesällproven torde i och för sig vara en icke oväsentlig faktor i strävandena att uppehålla yrkesskickligheten inom hantverket.

Statsbidraget synes skäligen kunna begränsas till belopp, som motsvara rese- och traktamentsersättning till granskningsman i sådana fall, då granskningsman måst tillkallas från annan ort än den, där bedömningen av gesällprovet äger rum. I avseende å storleken av för ändamålet erforderligt anslagsbelopp få de sakkunniga föreslå, att till en början ett årligt förslagsanslag av 5 000 kronor ställes till förfogande.

Sveriges hantverks- och småindustriorganisation har sedan länge intresserat sig för hantverkets yrkesutbildning och har därvid såsom riktmärke uppställt att genom förbättrad skolning för yrket göra hantverksbanan lockande för begåvad, framåtsträvande manlig och kvinnlig ungdom. Ett värdefullt initiativ i detta syfte har organisationen tagit genom att uppdraga riktlinjer för lärlingsutbildningen och utfärda bestämmelser i fråga om gesällprov för olika hantverksyrken. För en rättvis och opartisk bedömning av gesällproven svara särskilda lärlings- och granskningsnämnder.

I deras åligganden ingår bland annat att utöva kontroll beträffande gesällprov, som avläggas dels av lärlingar, för vilkas utbildning statsbidrag utgår till hantverksmästare, dels av sådana elever vid verkstadsskolor, vilkas utbildning avslutas med dylikt prov.

Den av hantverksorganisationen nu väckta frågan torde närmast avse, att statsbidrag skall utgå till resekostnad och traktamentsersättning åt granskningsman i sådana fall, då denne måste tillkallas från annan ort än den, där bedömningen av gesällprov skall äga rum. Det har invänts, att denna fråga står i sådant sammanhang med spørsmålet om lärlingsutbildningens slutliga ordnande, att den lämpligen bör prövas först vid övervägandet av detta vittutseende spörsmål i dess helhet. Jag kan emellertid icke finna, att så är fallet. Den av hantverksorganisationen genomförda granskningsverksamheten fyller enligt min mening en så betydelsefull uppgift inom lärlingsutbildningen och har nått en sådan stabilitet, att den icke bör eftersättas av brist på medel.

Jag anser mig därför böra tillstyrka, att staten lämnar bidrag till kostnaderna för granskning av utförda gesällprov. För nästa budgetår torde för ändamålet ett reservationsanslag av 5 000 kronor, d. v. s. det av 1936 års hantverkssakkunniga föreslagna beloppet, böra utverkas av riksdagen. Anslaget bör ställas till förfogande av överstyrelsen för yrkesutbildning, att disponeras enligt grunder, som Kungl. Maj:t efter förslag av överstyrelsen torde böra äga bestämma.

12. Hemställen.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1. godkänna följande personalförteckning för överstyrelsen för yrkesutbildning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1944/45:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning.	Lönegrad.
1 överdirektör	C 10
3 byråchefer	A 30
1 byrådirektör	A 26
1 förste byråsekreterare	A 24
1 byråsekreterare	A 21
1 kansliskrivare, tillika registrator	A 11
1 kanslibiträde	A 7
1 expeditionsvakt	A 6
3 kontorsbiträden	A 4

*Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än den 20:e.*

1 byrådirektör	Eo 26
1 förste byråingenjör	Eo 26
1 förste byråingenjör	Eo 24;

2. godkänna följande avlöningsstat för överstyrelsen för yrkesutbildning, att tillämpas under budgetåret 1944/45:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 106 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 7 000
3. Arvoden och ersättningar till inspektö- rer och sakkunniga biträden m. m., <i>förslagsvis</i>	» 15 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal, <i>förslagsvis</i>	» 85 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 29 000

Summa kronor 242 000;

3. till *Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 242 000;

4. till *Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 40 000;

5. till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesunder-
visning: Bidrag till inrättande av centrala verkstadsskolor*
m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 3 000 000;

6. till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesunder-
visning: Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor* för
budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 1 200 000;

7. till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesunder-
visning: Understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös
ungdom* för budgetåret 1944/45 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 150 000;

Kungl. Maj:ts proposition nr 215.

8. till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till inrättande av flygmekanikeravdelningar* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag

av kronor 1 040 000;

9. till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av flygmekanikerskolan i Mölnadal* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag

av kronor 210 000;

10. till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid centrala verkstadsskolor* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag

av kronor 750 000;

11. till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av

kronor 100 000;

12. till *Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid flygmekanikerskolan i Mölnadal* för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag

av kronor 125 000;

13. till *Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov* för budgetåret 1944/45 anvisa ett reservationsanslag av

kronor 5 000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Olof Cederstrand.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid-
1. Förslagsanslaget till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Avlöningar	2
Departementschefen	7
2. Förslagsanslaget till Överstyrelsen för yrkesutbildning: Omkostnader	8
Departementschefen	9
3. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till inrättande av centrala verkstadsskolor m. m.	9
Departementschefen	12
4. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av centrala verkstadsskolor	13
Departementschefen	13
5. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Understöd åt verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom	13
Departementschefen	14
6. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till inrättande av flygmekanikeravdelningar	14
Departementschefen	17
7. Förslagsanslag till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Bidrag till driften av flygmekanikerskolan i Mölndal	17
Departementschefen	19
8. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid centrala verkstadsskolor	19
Departementschefen	19
9. Förslagsanslaget till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom	19
Departementschefen	20
10. Förslagsanslag till Kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning: Stipendier åt elever vid flygmekanikerskolan i Mölndal	20
Departementschefen	20
11. Reservationsanslag till Bidrag till kostnader för granskning av utförda gesällprov	21
Departementschefen	23
12. Hemställan	24